

прва реченица највећег броја аутора ове публикације „Не! Ја немам типичан радни дан!“ или „Скоро никада не успем да испуним оно што сам планирао/а, јер увек искрсне нешто ново што је хитније!“. Поред незаобилазног, формалног образовања, за функционисање је у пуној мери неопходно поседовање извесног броја личних особина као што је неуморна страст за знањем, тесно повезана са способношћу и потребом да се то знање пренесе. Општи је закључак да библиотекар који није „залуђеник“ није добар библиотекар, а да су библиотекарски који на свој посао заборављају када пођу кући, заправо реткост, јер тај нимало лак, а недовољно плаћен посао, нису спремни да прихвате они који све те захтеве доживљавају као жртву, а не задовољство.

Публикацију чине 10 поглавља и то: „Јавне библиотеке“, „Високошколске библиотеке“, „Школске библиотеке“, „Специјалне библиотеке“, „Конзорцијуми“, „Факултети за библиотекарство и информатику“, „Снабдевачи“, „Издавачи“, „Удружења и агенције“ и „Нетрадиционална занимања“. У сваком од ових поглавља налазе се прикази колега који не деле увек исти степен одговорности, али некако се намеће утисак да међу њима ипак не постоји ниједан за ког се може рећи да је његово место без значаја. Било да се ради о библиотекарском који ради у јавној библиотеци (у селу или граду) са децом, адолесцентима или одраслима, или у високошколској библиотеци са студентима и наставницима, или као библиотекар специјалне библиотеке који опслужује запослене у институцији којој та библиотека припада,

било да се ради о библиотекарском или информационом стручњаку који уопште не долази у додир са крајњим корисницима, већ његов рад обезбеђује неопходне предуслове да би они били услужени, било да се ради о сарадницима ван библиотека, без чијег доприноса функционисање библиотека не би било могуће, сви они су подједнако важни и чине нераскидиви, невидљиви ланац.

Нашим читаоцима ће сигурно привући пажњу библиотеке које се традиционално не налазе у нашој средини, као што су, рецимо, библиотека голф клуба, библиотека приватне адвокатске фирме, библиотека приватног друштвеног клуба, библиотека финансијске корпорације, библиотека нафтне компаније, библиотека историје медицине, библиотека војне базе и друге. Реакција наших читалаца на неке од њих можда ће бити најпре чуђење да уопште постоје, која би требало да прерасте у искрено дивљење због невороватних подвига које запослени чине да би изашли у сусрет врло често веома захтевним и, неретко, необичним корисницима.

Публикација *A Day in the Life*, по својој суштини, представља озбиљно, информативно штиво дато у атрактивној форми личних исповести, помоћу које са читаоцима остварује блискост и лакоћу читања. То је она врста књига коју можете читати од корица до корица а и не морате, ако желите можете прочитати само вама интересантне делове. Може вам послужити да много тога научите, док ћете се истовремено сјајно забавити.

Мирјана Станишић
Народна библиотека Србије
mirjana.stanisic@nb.rs

Руска енциклопедија библиотекарства

Ратникова, Е. И. и Л. Н. Улукханова, составители. *Библиотечная энциклопедия*. Москва: Российская государственная библиотека, Пашков дом, 2007.

Библиотечке енциклопедије већ постоје у многим земљама: Великој Британији, Немачкој, Пољској, САД, где је издата и најпознатија међу њима, *World Encyclopedia of Library and Information Services*. Chicago, 1993.

У Русији је објављена обимом и садржајем вредна пажње енциклопедија о науци о књизи (*Книга: энциклопедия*. Москва: БРЭ, 1999), енциклопедијски речник из информатике (Воройский, Ф. С. *Энциклопедический словарь-справочник по информатике*.

Москва: Физматлит, 2006) и др. Међутим, ови приручници библиотечку струку обрађују само као пратећу дисциплину која се додирује са областима које су њихова примарна тема.

Библиотечка енциклопедија (2007) је приручник из области библиотечке делатности. Она се битно разликује од досадашњих приручника издатих у Русији који су садржали адресе библиотека, статистичке податке и податке типа *Ко је ко* о стручњацима из ове области. Замисао о припреми *Библиотечке*

енциклопедије потекла је из Руске државне библиотеке (РГБ). Концепцију издања је осмислила радна група којом су руководили доктор педагошких наука Н. И. Тулина, кандидат педагошких наука Е. И. Ратникова и други специјалисти РГБ, који су разрадили методу припреме енциклопедије, речник, моделе чланака. Осим њих, у рад на енциклопедији били су укључени многи познати научници и специјалисти из водећих библиотека Русије и страних земаља.

Најзначајније издање на које се ослањала *Библиотечка енциклопедија* је специјално издање речника о библиотечној делатности (*Библиотечное дело. Терминологический словарь*. Москва: Книга, 1997). Међутим, социјално-економске промене у друштву крајем 20. и почетком 21. века, демократизација и успостављање тржишне економије, снажно су се одразили и на библиотечно-информациону делатност, а самим тим и на садржај *Библиотечке енциклопедије*. То је захтевало да се обради и новонастала терминологија („библиотечка продукција“, „менаџмент у библиотекарству“, „управљање читањем“), да се промене имена земаља, институција и организација; да се актуелизују чланци о стању библиотекарства у Русији и земљама ЗНД, итд.

Са циљем да се у сваком смислу побољша *Библиотечка енциклопедија* и ажурирају подаци, ауторски колектив је на неколико месеци током 2004. године поставио текст енциклопедије на сајт РГБ и предложио библиотечној јавности да се укључи у овај пројекат у улози „колективног уредника“. Као одговор на овај позив стигло је много сугестија из земље и иностранства.

Резултат такве пробне форме коју је кориговала стручна јавност јесте систематизовани скуп података изложен у сажетом облику у више од 2.000 чланака. У основи су чланци посвећени библиотечној делатности, укључујући теорију и праксу обезбеђивања информације, и тачније: њено прикупљање, библиографску обраду, чување, распрострањивање (ширење) и коришћење. Енциклопедија садржи чланке о дисциплинама које такође имају додир са библиотекарством: информатика, наука о књизи, педагогија, социологија, економија и др.

Читав корпус разврстан је у блоковима: основна схватања библиотечке делатности, библиотечка

наука и дисциплине које су у додиру са њом, научно-методски рад; организација и управљање библиотекама, библиотечке услуге; библиотечки фондови, библиотечки каталози; аутоматизација библиотечких процеса; научно-информациона делатност; библиографија, библиографска делатност; издавачка терминологија која се користи у библиотекарству, стручна литература; историја библиотекарства и др.

Највећи број чланака *Библиотечке енциклопедије* чине општа питања библиотечке делатности, библиотекарства, библиотечких фондова, каталога, услуга, као и питања везана за управљање и организацију рада у библиотекама и др. Велики је број појмова и термина из области библиографије и библиографске делатности.

Велики део енциклопедије посвећен је библиотекарству у регионима Руске Федерације: посебни чланци посвећени су библиотечној делатности и централној библиотеци сваког субјекта РФ, као и великим библиотекама, организацијама и удружењима у Русији. Посебно би требало истаћи да су у овој енциклопедији заступљени подаци о познатим националним библиотекама других држава, библиотечким асоцијацијама и библиотекарству у тим земљама. Чланци о националним библиотекама воде се на име библиотеке

и садрже податке о њиховим Интернет адресама. Истичемо да енциклопедија садржи исцрпне податке о Народној библиотеци Србије, а аутор овога чланка је др Драган Бараћ.

Историја библиотекарства се анализира у чланцима Старог света, Средњег века, Новог и Новијег периода, а такође и у чланцима појединих библиотека: Александријска, Пергамска, Библиотека Јарослава Мудрог, Ивана Грозног... Историјски ракурс присутан је и у чланцима о најважнијим савременим библиотекама или у схватању појма библиотекарства у различитим периодима.

У енциклопедији је велики број чланака о познатим стручњацима из области библиотечке делатности који су написали значајне монографије, научне радове, уџбенике; о оснивачима значајних библиотека или библиотекарима који су допринели развоју неке важније библиотеке; о руководиоцима

значајних пројеката, иницијаторима развоја нових праваца у библиотечкој делатности...

Достигнућа теорије и праксе библиотечке делатности у иностранству, као и чињенице и догађаји који су имали међународни значај, стручњаци разних земаља који судали допринос развоју библиотекарства или међународних организација у свету, такође су добили своје место у овој енциклопедији.

Чланци су поређани азбучним редом, а ради лакшег сналажења по кључној речи, примењена је инверзија, нпр: Москва библиотеке. Чланци се разликују по обиму, у зависности од типа и садржине. За проналажење појмова којима је својствена хијерархијска структура, широки друштвени или историјски контекст, у тражењу треба поћи од најширег појма нпр: Русија. Библиотечка делатност.

У енциклопедији је примењена јединствена метода упућивања, што омогућава да се границе потребног знања прошире. Упутнице су све речи писане курзивом, што значи да се ови појмови могу наћи као посебни чланци.

Велики број чланака садржи илустрације, а сама енциклопедија има предметни регистар, попис скраћеница и списак абривијатура.

Библиотечка енциклопедија може се сматрати незаобилазном литературом за научне раднике, предаваче, студенте, библиотекаре, стручњаке из разних области који имају додирне тачке са библиотекарством, а потребна је и корисницима библиотека у референсним збиркама.

Др Голуб Добрашиновић

Књига у Свилајнцу

Пред нама је дјело проф. др Десанке Стаматовић *Књига у Свилајнцу претплатници и скупљачи претплате 1818-1870*, дјело и садржајем значајно и опремом допадљиво. Обрађује по вијека издаваштва уз помоћ пренумерације или претплатништво на књиге у овом мјесту, које у поустаничким данима добија поново школу 1818, а исте године започиње претплаћивање на књиге, и то на Вуков *Српски рјечник*, којим започиње и његова „културна револуција“.

Ауторка, са близу 250 објављених радова, читав радни вијек и по у струци друговала је са књигама. Од првих корака као библиотекар, све до помоћника управника наше врхунске Народне библиотеке Србије, уз многе обавезе и признања везане за књиге и библиотеке. Стручно зналаштво ревносно је обогаћивала бројним студијским боровцима у другим европским земљама, као и одговорним дужностима у Народној библиотеци Србије. И њена докторска теза *Читалишта у Србији у XIX веку* говори рјечито о везаности њеној за књигу.

Из сеоског насеља, Свилајнац, по свили гајеној у околини и име је добило, временом све брже прераста из села у културније насеље. Кнез Милош му одобрава да може имати седам трговаца. Поступно прелази у варошицу, да би 1888. г. стекао статус вароши. У међувремену, 1868. године, Друштво Читаонице „Омладине Ресавске“ отвара корисницима и врата Библиотеке; а три године потом, 1871. свештеник Јован Шарић покреће у њему лист *Ресавски поштоноша*, први у унутрашњости Србије.

За педесетак година, до замирања пренумерације, око 1870, Свилајнац с околином дао је 764 прет-

платника са 794 примјерка на 40 књига, истиче др Десанка Стаматовић. Од интереса је и профил тих књига као израз различних корисничких склоности. Уз осам Вукових и три Милована Видаковића, ту су и нека историјска дјела, спјевови о бојевима у Херцеговини (1861) и бомбардовању Београда (1862), преводи романа, неке књиге с тематиком хришћанства, *Славенска граматика*, затим књиге о домостроитељству, *Писма разни/x/ родова* (упутства за писање), *Рачуница интересних рачуна*, *Баштован и вођарство*, *Југо-славенски забавник*, итд.

Развоју овог мјеста допринео је, уз остале, и Милосав Здравковић Ресавац, друг Вука Караџића из „Велике школе“, чију смо 200. годишњицу управо прије дванаест дана обиљежили. Обојица су учioniцу напустила раније: Вук због болести, са згрченом ногом у штули ходаће од тада читавог живота. Милосав Здравковић пак, што је иза каменичке погибије прослављеног Стевана Синђелића, постављен на његово мјесто за војводу ресавског, како пише Баталака. Вук је сачувао два Здравковићева писма из средине 19. вијека: с молбом да се постара око „коста“ и конака у Бечу за његовог сина Јосифа, једног од питомаца српских (Вук им је, напоменимо, био старатељ). Здравковић се, занимљиво, потписује у њима иницијалима, уз додаток Ресавац. Он је претплатник на 12 књига, међу којима су, сасвим разумљиво, и 5 Вукових: на *Српски рјечник*, претплаћен, истина у „Биограду“, другу књигу *Српских народних пјесама* (1845); 2. издање *Пословица* (1849); *Ковчежић* (1849) и 2. издање *Српског рјечника* (1852), такође и на *Племениту и силну љубов*